

'Starre schuldeisers verdiepen de crisis'

■ Jubilee Nederland pleit voor onafhankelijke schuldenrechtbank

INTERVIEW

Jan Kleinnijenhuis

AMSTERDAM – Financiële markten zijn niet gerustgesteld door het reddingspakket dat de Europese Unie en het IMF bieden aan Ierland. Sterker nog, hun vertrouwen in de houdbaarheid van de schulden van andere eurolanden nam verder af.

Logisch, zegt Koos de Bruijn van Jubilee Nederland. „De Europese Unie is alleen maar bezig de problemen voor zich uit te schuiven.”

Het is een merkwuurde ervaring voor De Bruijn, om zich eens te richten op ontwikkelde landen in de Europese Unie. Jubilee, een kenniscentrum op het gebied van internationale schuldenproblematiek, pleitte de afgelopen jaren vooral voor schuldverlichting voor ontwikkelingslanden. Maar het principe werkt net zo goed voor ontwikkelde westerse economieën die tot over hun nek in de schulden zitten.

„Wat je steeds ziet bij schulden crises is dat het probleem groter wordt omdat schuldeisers in eerste instantie volledige betaling blijven eisen”, zegt De Bruijn.

Hij vergelijkt de situatie in Europa met die van ontwikkelingslanden in de jaren tachtig van de vorige eeuw. „Als een land in betalingsproblemen komt is het nog relatief goedkoop te helpen door een deel van de schulden te schrappen. Uitzetel kost bijna altijd meer. In de ja-

ren negentig zag je dat veel van die schulden alsnog kwijtgescholden moesten worden.”

Om onduidelijkheid te voorkomen pleit Jubilee voor een internationale 'schuldenrechtbank', die onafhankelijk is van de schuldeisers.

„Die moet bekijken of de schuld van een land houdbaar is. Vooral in ontwikkelingslanden zie je dat rente en aflossing op schulden vaak meer zijn dan wat er aan onderwijs of gezondheidszorg wordt uitge-

'Steeds zie je dat schuldeisers volledige betaling blijven eisen'

geven. Basisvoorzieningen voor de bevolking mogen nooit in gevaar komen als gevolg van schuldbetalingen.”

Ook voor schuldeisers is het de moeite waard om direct duidelijkheid te hebben, stelt De Bruijn.

„Wij pleiten echt niet alleen voor het schrappen van schulden. Soms kun je door de looptijd te verlengen, of de rente aan te passen al een houdbare situatie krijgen. Anders zegt men in Griekenland over een paar jaar: bekijk het maar, wij betalen niets meer.”

De Bruijn vindt dat instellingen – banken, pensioenfondsen – die geld aan een land uitlenen veel meer verantwoordelijkheid moeten dra-

gen voor de schulden. „Het was al lang bekend dat er in Griekenland iets niet klopte, maar banken leaven maar uitlenen. Als een bank hier geld uitleent aan een bedrijf met een slecht businessplan, dan kan het toch ook zijn geld kwijttraken? In het geval van Griekenland is het risico bewust genomen. Daar had op afgeschreven moeten worden.” De redding van Griekenland en Ierland was er immers ook op gericht om, vooral Duitse, banken te behoeden voor grote verliezen.

Hij is het dan ook volledig eens met het idee om houders van staatsleningen in de toekomst een deel van de rekening te laten betalen, wanneer een land zijn schuld niet kan terugbetalen.

De hernieuwde onrust die uitbrak in de eurozone toen bondskanselier Merkel suggesties in die richting deed wijt De Bruijn vooral aan de onduidelijkheid van haar voorstel. „Nu is het gissen voor crediteuren of zij in de onderhandelingen over afschrijven worden betrokken, of dat zij domweg een oplossing opgedrongen krijgen.”

De manier waarop Europa nu omgaat met de schuldenproblematiek is volgens De Bruijn vragen om moeilijkheden in de toekomst. „Er wordt alles aan gedaan om de betalingen op de huidige schuld in stand te houden. Maar over vijf of tien jaar is de schuld alleen maar groter geworden, en wat moet je dan?”